

panovník zřídka v zemi prodléval a nemohl svojí autoritou přispívat k udržení pořádku. Landfrídy, které mají na Moravě ráz zákona a které měly značný vliv i na ustanovení zřízení zemských, přispívaly také k posílení práv stavů oproti králi, jež je prvním landfrídníkem v zemi.

Práce Rauscherova je velice obsažná a její zhuštěný obsah je důkazem pilného studia pramenů a literatury. Je skutečně zdařilým počátkem podniku prof. Dra Kaprasa.

Dr. R. H.

Zprávy.

Ministerstvo školství a národní osvěty rozeslalo právě dotazník o reformě středních škol (pod čís. 32.011.). Dotazy jsou formovány ve 227 otázkách. Jsme interesováni ovšem jen na některých bodech. Svá přání stran reformy střední školy, která by vyhovovala našim požadavkům, vyslovila komise pro reformu právního studia S. Č. P. „Všehrd“ v obsírném memorandu ze dne 12. dubna 1919. Stručná informace podána jest ve výroční zprávě. Poněvadž však tato zpráva jest velmi stručná, nebude zbytečno promluvit o způsobu našeho návrhu a aplikovati jeho výklady na jednotlivé body dotazníku ministerstva školství a národní osvěty.

Komise v zásadě se postavila za požadavek jednotné střední školy (otázka dotazníku čís. 7.) šestileté a dvouleté přípravy právnické (memoranda bod 67.). O tomto obecném základu šestiletém speciálně komise nerozhodovala z důvodu, že bude jej nutno přizpůsobiti tak, aby žáku poskytl obecně vzdělání a zároveň průpravu, jež by vyhovovala všem odborným přípravkům.

V této dvouleté přípravce právnické — která nechce býti jen přípravkou pro vysokou školu (srov. učen. 64, 65) — by zajisté mohly býti leckteré předměty společné s jinou přípravkou odbornou (otázka 13.). Komise podala jen požadavky stran jednotlivých předmětů, považujíc za možné, aby takováto právnická příprava středoškolská byla zřízena jen při některých středních školách (ot. 23.). Stran metody bylo by voliti metodu střední školy s návodem k samostatnému studiu, aby přechod na vysokou školu byl co nejsnazší (bod mem. 4.). Tím by byla zodpověděna otázka o zvláštním druhu středních škol, pokud se nás týče (otázka 26.) a i otázky o délce studia (27—30), jež budiž určeno na 6 let společ. základu a 2 léta odborné přípravy. Společný základ by ovšem nepostačoval k dosažení úřadů vyšších stupňů, jež mají zaujmouti jen síly právnicky kvalifikované (odpověď na otázku 29.). Přechod do odborné přípravy nebyl by závislý na příznivém složení zvláštní (přijímací) zkoušky (otázka 48. a 49.). Kdyby pak byl základ nelatinský, bylo by však složení zkoušky z latiny nezbytno (memor. bod. 19.)

Na právnickou fakultu mohl by vstoupiti jen ten, kdo by byl absolvoval prospěšně tuto přípravku. Poněvadž však, jak bylo výše řečeno, některé její předměty by mohly býti společné s jinými odbornými přípravkami, mohl by ten, kdo prokáže odborné znalosti právnické, byť z jiné přípravy vstoupiti na právnickou fakultu.

Z toho důvodu by byla pak nutna přijímací zkouška na fakultu, která by nahradila nynější zkoušku dospělosti.

Dotaz (čís. 69.—83.) o vzdělání středoškolských učitelů řešila komise tak (memor. 63. bod), že by jednotlivé předměty vyučoval sice filosof, který by ale nabyl potřebného vzdělání ve vědách právních a státních na právnické fakultě, aneb právník, který by se patřičně vzdělal pedagogicky.

Stran jednotlivých předmětů se rozhoduje v memorandu vždy zvláště. Komise přihlížela k tomu, aby středoškolský student byl co nejvíce připraven pro budoucí studium právnické, aby tím pokud vůbec jest možno zmizela propast mezi studiem středoškolským a vysokoškolským a zároveň se ulehčilo studiu obecného oddílu na fakultě.

Při návrhu na reformu právnického studia musíme mít stále na zřeteli, že se pracuje pro dobu míru, úplného to klidu; a musíme tedy abstrahovati od nynějších poměrů, jímž různé otázky sociální, týkající se studentstva, dodávají určitého zabarvení. Proto musí být přihlíženo v návrhu jediné k zvýšení úrovně právnického studia, aby tak fakulta naše zbavila se výtek t. zv. „chlebaření“.

O jednotlivých rozhodnutích, o práci pro odpověď na dotazník neopomeneme časem podrobně referovati. Ca.

Seminář z českého práva. Prof. Kapras chtěl započítí se svými cvičeními již v zimním semestru r. 1918—19. Ale zájezd do Paříže k mírové konferenci zmařil jeho záměr a odsunul uskutečnění semináře do letního semestru, který však pro svou mimořádnou krátkost znemožnil probrání všech témat, jež byly členy semináře pracovány. O svých pracích referovali jednak Dr. Horna „o moravských úřednicích“, jednak kol. Rauscher „o zemských mínech na Moravě“, kterážto práce byla vydána jako první svazek seminárních prací z českého práva. Sbírkou tuto jest co nejvřeleji uvítati. Bude nám vydatným příspěvkem pro literaturu o českém právu. (Publikaci Rauscherovu možno obdržeti ve „Všehrdu“.) Vedle témat z veřejného práva obrátil se zřetel i k soukromému právu, z něhož pracovány referáty na př. „o trhu podle Všehrdových knih devaterých“, „o mezní přísaze“, „o deskách zemských v Čechách“, „o prostředcích k utvrzování smluv v soukromém právu“ a j.

O seminárních cvičeních pokračuje prof. Kapras v letošním roce. Mnoho členů vrátila se do letošního semináře. Z nových témat jest nutno se zmíniti „o sněmu roku 1619 v srpnu“, „o moravském zřízení soudním“, „o češích“, „o trestním právu“ atd. Nově přibýly referáty o knihách (Dr. Rob. Fliedra: „Zems. výbor“ a Dr. Vlad. Klecandy: „Obnova D. Z.“ podal Dr. Horna). Referovali kol. Sejhar o mezní přísaze a Dr. Čáda počal referovati o povaze prostředků k utvrzování smluv v soukromém právu.

Prof. Kapras hovoří se svými žáky o jejich pracích a podává návod k postupu studia. Tím se dostává členům poučení o studijní metodě. Těšíme se, že v letním semestru ohlásí prof. Kapras o pramenech historického práva českého, kterážto čtení bude výborným doplňkem semináře v zimním semestru i přípravou pro nové členy, kteří příštím pololetím hodlají vstoupiti do seminárních cvičení. Ca.

Seminář prof. Mildschuha ze statistiky v zimním semestru konaný dává účastníkům příležitost seznámiti se blíže se statistikou a obzvláště její aplikací na vědecké otázky z oboru sociologie, národního hospodářství atd. Neboť prof. Mildschuhovi jest statistika sice jen vědou pomocnou, ale přes to nemálo významnou pro praktického právníka. Jest mu jen prostředkem, ne cílem. — V semináři nejdříve udílí všeobecné pokyny pro účelnou práci a potom mohou se účastníci přihlásiti k práci na thematu, jež si vybral každý dle své osobní záliby neb prof. M. přidělí, bera náležitý zřetel k zajímavosti nebo časovosti thematu, seminární práci sám. Tak na příklad přidělil v zimním semestru 1918—19 velmi vědecké práce z oboru živnostenské politiky a židovské otázky; o vlivu inflace bankovek na odúčtovací (žirové) řízení. Prof. M. učí posluchače případnými poznámkami při jednotlivých referátech viděti ve statistických údajích ne pouhé cifry, nýbrž výmluvné doklady jevů hospodářských neb společenských. Při tom jest ovšem každému účastníku (pokud se týče metody a postupu práce) ponechávána největší samostatnost. —nn.

K reformě trestního práva. S mnoha jinými krásnými památkami po Rakousku zdědili jsme v československé republice i trestní zákoník. Již dlouho uznávala communis opinio, že jest to snad nejhorší trestní zákon v celé Evropě. Nutno uznati, že má velmi tuhý život. Od 60 let minulého století datují se snahy, aby byl odstraněn a nahrazen lepším, avšak marně. Naposled zdálo se, že už opravdu bude odstraněn r. 1916, když stal se ministrem spravedlnosti Dr. Klein, jenž chtěl uspišiti reformu trestního práva, připravovanou před válkou, avšak Klein brzy odešel, trestní zákoník však zůstal. Po převratu jevílo se pravděpodobným, že přiblížila se doba, kdy celý trestní zákoník zmizí do propasti nepaměti, kam již dávno patřil, a bude nahrazen zákoníkem novým, zvláště, ježto by se tím dosáhlo sjednocení práva v celé republice, jež jest zajisté na poli práva trestního snáze proveditelné, než na př. v právu občanském. Jsou tu však známky, že na rychlé odstranění nynějšího trestního zákoníka a nahrazení jeho jednotným zákoníkem novým, se tak brzo nepomyšlí. Patrně jest úmysl reformovati trestní právo po částech. V květnu byl vydán zákon o falšování peněz a cenných papírů (mimořadně řečeno zákon, jenž má velmi daleko do dokonalosti). A nedávno kmitala se referáty parlamentárními charakteristická zpráva. Při jednání o změně voj. trest. zákona pravil referent Dr. Meissner, že se pomýšlelo na to, změnití úplně předpisy o deliktech majetkových, že se však od toho upustilo, když zástupce vlády prohlásil, že vláda chce co nejdříve podati předlohu, jíž se delikty majetkové upravují nově, a to jednotným způsobem v celé republice. Před krátkou dobou podala vláda v Národním shromáždění osnovu zákona, kterou se vylučuje použití mimořádného zmírnění a přeměny trestu, „při krádežích na poštách, ve vlacích a některých jiných případech krádeže. Zda to má býti ona chystaná reforma úpravy majetkových deliktů, či zda jest pouze její částí, není nám známo.

Pokračuje se tedy v onom „přištípkování“, jež se provádělo již za Rakouska, kde zrušilo se občas několik paragrafů zákoníka a nahradilo se paragrafy novými, po příp. zvláštním zákonem, a myslilo se, že s takto vypraveným trestním zákonem možno ještě nějaký čas existovati. Jestliže by se v takové zákonodárné práci pokračovalo stále i nyní, pak by naše trestní právo sestávalo ponezáhlu z nepřehledné řady zvláštních zákonů a vedle nich zbyla by tu všeobecná část trestního zákona, a i ta pozdějšími zákony byla by modifikována (Vlastně máme nyní k těmto novým trestním zákonům dvoje všeobecné předpisy, jedny z rakouského a druhé z uherského práva). Takto se ovšem naše trestní právo nezlepší. Chceme-li aby naše trestní právo bylo skutečně moderní, pak musíme si říci: S tím starým zákoníkem to snad ještě rok nebo dva roky vydržíme, zvláště, bude-li se ho lidsky používat, ale pak musí zmizeti celý, aby z něho nezbylo nic. Musí býti nahrazen zákoníkem z brusu novým, pro celý stát jednotným, jenž by plně odpovídal mravním i sociálním názorům naší doby, opřen o výsledky, k nimž věda práva trestního dospěla.

Chtěla-li se provádět však reforma pouze částečná, pak jedno bylo skutečně nutno, a to se mělo státi hned v prvních dnech neb týdnech po převratu. Měly býti odstraněny a nahrazeny jinými paragrafy jednající o politických deliktech, zvláště o velezrádě. Ne snad že by ustanovení o velezrádě měla býti vypuštěna — jest samozřejmo, že žádný stát nemůže nechati bez trestu útoky proti své integritě — avšak měly zmizeti ony strašlivé paragrafy, „pod něž při trochu „dobré vůle“ vládnoucích kruhů možno podříditi téměř vše.

A mělo se tak státi již proto, aby se nikdy nenaskytla příležitost stíhati někoho jménem československé republiky podle týchž ustanovení, podle nichž byli stíháni ti, kdož k vytvoření republiky té pracovali. A skoro bych řekl, že by republika neměla těm, kteří proti

ní pracují, prokázati tu čest, že by proti nim použila těchže para-
grafů, jichž Rakousko použilo proti jejímu prvnímu prezidentu a tolika
příslušníkům českého národa, snažícím se o jeho svobodu. En.

„Vyprostěte se z německého způsobu myšlení“ — byla hlavní
myšlenka instalační řeči nového rektora. — Myšlenka krásná, jež však
zůstane tak dlouho pouze lesklým heslem, dokud se nám neposkytne
příležitost, abychom mohli se vzdělávati také na jiných vzorech než
německých. — Že by ale v tomto směru byla u nás nálada k obrátu,
není viděti. — V universitní knihovně na příklad jest trapno,
vracejí-li vám lístky, na nichž žádáte o díla v řeči francouzské, ne-
mluvě už ani o dílech anglických, italských a ruských, neustále s dvěmi
nulami. Za to německá díla vědecká, mnohdy i ceny pochybné, lze do-
stati v několika exemplářích. — Konečně, řekne se, přerod zde nestane
se za chvíli. Budiž. Co ale říci o faktu, že v čitárně universitní při-
hrady jsou plny různých Monatschriftů, Zeitschriftů atd. a malounko,
velice malounko revues? Za to přece nemůže bývalý raku-
šácký režim! — V té věci snad přece by se mohla státi náprava?

—á—

Repetitorium římského práva bylo při našem spolku zřízeno ně-
kolika kolegy z 3. semestru. Kroužek, čítající 15 účastníků, schází se
dvakrátě týdně. Po zopakování jednotlivých právnických institutů při-
stoupí se k pokusům o řešení některých složitějších úloh. Vedle uceb-
nice Heyrovského a Pandekt prof. Vančury přihlíží se při opakování
též k některým významnějším dílům cizojazyčným, jako ku knize Gi-
rardově, Puchtově, Czychlarzově a Sohmově. Jest naděje, že kroužek
v dohledné době obrátí svoji pozornost vedle práva římského též
k soukromému právu českému a německému, případně bude se obírat
srovnáváním uvedených tří práv. Vzhledem k počtu účastníků a veli-
kosti spolkové místnosti je přijetí nově hlásících se kolegů možno jen
v případech výmínečných a u těch, kdož celou látku — i proces —
ovládají. Sr.

Spolkové zprávy.

Schůzka spolupracovníků 15. ledna 1920 o 6. hod. večer v Karolinu.

Z valné hromady našeho spolku. Schůzi zahájil starosta Dr. J.
Kolářík vzpomínkou na dobu rozpuštění spolku. Po slavné valné hro-
madě zahájen prvý správní rok v naší svobodné vlasti, o kterém zmi-
ňuji se zprávy funkcionářů.

Při těchto zprávách podal kol. Sochor návrh na zřízení kondič-
ního odboru jako informační kanceláře o uprázdněných místech. Kol.
Čáda předložil valné hromadě svou skvělou myšlenku o právnícké
knihovně.

Kol. Nárožný podal písemný dotaz na přítomného p. děkana prof.
Horu o krocích akademických úřadů proti přípravě Dra J. Schuberta
a „Meta“ přednáškám, jakož i o výsledku jednání o I. rigorosum.

Pan děkan v odpovědi upozornil, že akademické úřady vítají
přání studentů, ale že již před akcí studentů podnikly kroky v tomto
směru. Oznamuje, že příprava p. Dra Schuberta byla úředně za-
kázána a p. Dr. Rouček vzdal se vydávání dalších pomůcek.

O I. rigorosu bylo doporučeno ministerstvu školství a vyučování,
aby kol. civilisté, kteří složí státní historicko-právní zkoušku s pro-
spěchem nejméně dobrým, mohli složit i I. rigorosum hned po státní
zkoušce.

Po udělení absolutoria vedl schůzi kol. Dr. Čáda, který podává
návrh výboru, aby kol. Dr. J. Kolářík pro velké zásluhy o spolek
v době persekuce a starostenství byl zvolen čestným členem. Návrh
přijat aklamací.